
Književna poročila

odspodaj: «Rajši bi bil govoril tropu hudičev nego tem denarnikom»; na str. 83. je izostalo v stavku: «Allan gre s Hobbyjem v New Jerseyju» za besedo «Hobbyjem»: čez gradilišča. Na str. 113. naj stoji v 10. vrsti odspodaj namesto: «stik» beseda «tik»; na str. 233. v zadnji vrsti pa čitaj namesto: «smrtni (!) primaš» pravilno: «smartni primaš». Na raznih straneh je vtaknil *metteur* namesto popravljenih vrst zopet prejšnje korekturne vrste. —

Poleg naštetih nedostatkov pa se čitajo v Kobalovem prevodu tudi jako lepe, uspele stvari, izmed katerih naj bodo izrečno omenjene te-le: kopoma in tropoma; posamezen zvok je mogel kresniti ob neznano žilo blaženstva; zavojevalni načrt (Feldzugsplan); dragulj zarjaste svetline (von blaßröthlichem Feuer); pomisliv (bedächtig); spočetka se je vse vedlo (ging) po sreči; švigljati (flackern); kakor pod bičem (je) hitel (in gepeitschtem Tempo); pa ga je zopet vzelo (und wieder war er fort); takoj je bila zopet samosvoja (sie faßte sich); sipko uslojen (locker gelagert); tajnopisna značka; pljuskot (Brandung); plinkniti (knipsen); Ethel je z velikim zvonom zazvonila dan (feuerte ihre Breitseite ab); usoda mi je stregla v roke (das Schicksal arbeitete mir in die Hand); globinski določki (Lotungen). — Še prav posebna pohvala pa gre prelagatelju zato, da se rahločutno ogiblje nekaterim spakam, ki se čimdalje bolj zajedajo v slovenski jezik. V prvi vrsti mislim na tisto priskutno konstrukcijo trpne oblike, ki je najbolj razvidna iz klasičnega stavka «Isšče se Uršo Plut». Takih konstrukcij v Kobalovem prevodu ni. Prav tako pa ni druge nič manj priskutne spake, ki je zlasti priljubljena našemu dnevnemu časopisju, v katerem čitaš lahko dan na dan: «Izgleda, da ...» (es scheint, es hat den Anschein), ko imamo vendar za to vse polno dobrih rečenic (zdi se mi, vidi se mi, videti je, vse kaže na to, po vsej priliki, utegne biti, bržkone se zgodi, dejal bi, da ..., lahko se reče, če se ne motimo, vobče mislijo, baje, skoro ne bo drugače, verjetno je, kolikor se dá presoditi, po vsej pameti, tako je, kakor bi ..., ali ni, kakor bi ..., trdijo, govore — in še eno ali drugo, samo ne tistega odvratnega «izgleda, da», ki ni niti za las boljši od famoznega «vèn vid'» v ljubljanskem predmestnem žargonu!). In še tretjo dobro stvar bi rad poudaril: Kobal ne prevaja «Im Falle, daß...» nikoli: «V slučaju, da...» (kakor se tudi čita pri nas do ogabnosti stokrat in stokrat), nego kratko in točno, kakor govori in piše človek z normalnim jezikovnim čuvstvom: «Če (ako)». —

Zdelo se mi je potrebno, obširneje izpregovoriti o Kobalovem prevodu, zakaj navzlic vsem nedostatom je vendarle objavil zaslužno delo. Njega trud, skrbnost in vestnost — vse to troje je vredno priznanja, in sicer dosti bolj, nego se dá to reči o nekem drugem prevodu istega romana, o prevodu, ki je bil očitno izdelan v največji naglici tako, da je prelagatelj kratko malo izpustil po cele odstavke ter se seveda s tem ognil marsikaterim jezikovno-tehničnim sitnostim in nepravilnostim.

A. Funtek.

Edmond in Jules de Goncourt: Renée Mauperin. Prevel P. V. B. V Ljubljani, 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Splošna knjižnica, zv. 15. Str. 236.

O važnem književnem pomenu bratov Goncourtoy za razvoj naturalističnega romana v Franciji in onstran njenih mej na tem mestu ne bom govoril. Dotaknil se je tega vprašanja (z ozirom na zgolj informativni namen in na skromno, med vojno pri nas dostopno literaturo dosti vestno) Pastúškin v epilogu k prevodu Edmondovega romana «Deklé Eliza» (Tiskovna zadruga, 1919). Tu bi povedal rad samo nekaj besed o misteriju literarnega sodelovanja obeh

Književna poročila

bratov, ki ga Pastúškin ni primerno razložil. Zgledov tako tesne slovstvene kolaboracije literarna zgodovina ne pozna mnogo. Skupni avtorji raznih francoskih in drugih vaudevilleov ali pa — recimo — pisatelja Paul in Victor Margueritte in brata J. & H. Rosny se v tem primeru z Goncourti pač ne morejo meriti. Zakaj Edmond in Jules sta že zunanje živela tako združno, da se do zgodnje smrti mlajšega Julesa od prvih početkov skupne tvornosti nista ločila niti za en dan. In vse do njiju nasilne razdružitve nihče ni vedel, kako sta brata soudeležena na sestavljanju številnih razprav in romanov. Šele osamljeni in ostareli Edmond je v spominskem romanu «*Frères Zemganno*» (1879., zgodba dveh ciganskih bratov-akrobatov, Nella in Giannia) in v zapiskih «*Journal des Goncourt*» (IX. zvezek) pojasnil svetu skrivnost njiju sodelovanja. Najprej simbolično v romanu, ki o njem sam pravi, da je po dolgi vrsti naturalističnih romanovih študij samo «une tentative dans une réalité poétique, mêlée à du souvenir». Potem pa kar naravnost v dnevniku z besedami: «Moj brat je bil vesele, nervozne in razborite, jaz pa melanholične, sanjave in zbrane narave». In na drugem mestu: «Moj brat je bil izurjenejši stilist, mojster sloga in končno bolj pisatelj kot jaz, ki sem ga takrat prekašal samo v tem, da sem se znal bolje razgledati krog sebe ... Jules je pazil na slog, jaz pa sem usmerjal stvaritev dela.»

Roman «*Renée Mauperin*» (1864.), plod izpopolnjujočega se skupnega dela pisateljske dvojice Goncourt, je eden značilnih umotvorov bogatega francoskega devetnajstega veka. V tehniki naturalistične znanstvenosti, v oblikovno posebnem «style impressioniste» in izbranem besedišču «écriture artiste» nam pisatelja pripovedujeta zgodbo modernega meščanskega dekleta, ki je danes postala klasična, tipično nežna, smejoča se, sanjava in ponosna, se rada dostojno zabava, je dokaj naobražena, igra klavir (Chopina, Wagnerja in Griega!), čita romane, kramlja o slovstvu in umetnosti sploh in slika ljubka tihožitja. Snubce po vrsti zavrača, ker se ji zde vsi smešni. Naravo in prostost ljubi nad vse.

Tej, skoro bi rekel eterični dekliški postavi zoperstavljata avtorja mladeniča prošlega stoletja, Renéejinega brata Henrija, ki nad njim vlada neizprosna «raison». Praktičen je, bogastva željan, živi pariško salonsko življenje, mnogo se peča s politiko in teoretično tudi s poljedelstvom. Njega, sestro Renée in vso družbo, ki se giblje okoli njiju, sta brata Goncourt opisala z njima in naturalistom lastno dokumentarično natančnostjo. Zato je roman izredno fin, izrazit, sočen in točen. In dokaj težak za prevajanje.

Slovenski prevod te imenitne knjige je precej površen, okoren, skromen. Videti je, da je prevajalec P. V. B. zelo hitel in da se ni oklenil dela s tako ljubeznijo in takim navdušenjem, kot sta ga Edmond in Jules Goncourt vredna in potrebna, da se končno v izvirnik ni dovolj uživel in poglobil. Premnoga lepa mesta (zlasti na koncu romana ob dekletovem umiranju) in več važnih stavkov in opazk je slovenitelj kar kratkomalo izpustil. Original ima 65 poglavij, prevod pa samo 55! Avtorjevim odtehtanim izrazom P. V. B. prečesto ni našel v slovenščini adekvatnih poznamenovanj. Posebnemu, impresionističnemu slogu se prav nič ni skušal približati. Posredil nam je francosko umetnino, ki je v tej slovenski obleki mnogo, mnogo izgubila.

Pavel Karlin.

Dr. Ivo Šorli: V deželi Čirimurcev. Podzemski povest za mladino. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani.

Ideja za to mladinsko povest je zelo srečna in popolnoma v duhu starih lepih zgodb, ki smo jih uživali za mlada. To je nekaka liliputanska robinzonada,